

KARTA KURSU – kierunek politologia – studia stacjonarne I stopnia

NAZWA	Współczesne systemy polityczne
NAZWA W J. ANG.	<i>Contemporary political systems</i>

KOD		PUNKTACJA ECTS	5
-----	--	----------------	---

KOORDYNATOR	dr hab. Magdalena Mikołajczyk, prof. UP dr Przemysław Łukasik	ZESPÓŁ DYDAKTYCZNY
-------------	--	--------------------

OPIS KURSU (Cele kształcenia)

Prezentacja (i przygotowanie do samodzielnego poznawania) pluralizmu rozwiązań instytucjonalnych, politycznych i ustrojowych współczesnych państw.
 Poznanie modelowych rozwiązań ustrojowych państw demokratycznych i niedemokratycznych oraz historycznych, społecznych i kulturowych determinant systemów politycznych wybranych państw.
 Przystwojenie terminologii przydatnej do charakteryzowania zakresu właściwości poszczególnych organów państwa, relacji wzajemnych poszczególnych władz, struktur i procedur parlamentarnych, struktury rządów, odpowiedzialności politycznej i konstytucyjnej władz państwowych.
 Wykształcenie i trenowanie umiejętności przygotowania i zaprezentowania *case study* oraz prowadzenia analizy porównawczej.
 Rozpoznanie źródeł wiedzy i wytrenowanie umiejętności aktualizowania danych dotyczących sceny politycznej wybranych państw oraz przygotowanie do krytycznej analizy i oceny materiałów prasowych.

WARUNKI WSTĘPNE

WIEDZA	Ma podstawową wiedzę z zakresu geografii politycznej Zna procesy historyczne rzutujące na polityczny kształt współczesnych państw Zna formy i typy państw, ich klasyfikacje (typologie) Ma ogólną wiedzę o organach państwa i ich funkcjach w systemie politycznym
UMIEJĘTNOŚCI	Rozróżnia i potrafi scharakteryzować typy reżimów politycznych Potrafi prawidłowo nazwać organy państwa, przyporządkować je do określonego typu władz, wyróżnić i opisać ich funkcje Potrafi umiejscowić konstytucję w systemie aktów prawa, scharakteryzować rodzaje konstytucji Potrafi znaleźć lekturę dotyczącą wybranego tematu
KURSY	Z modułu podstawowego – Geografia polityczna, Historia powszechna , Nauka o państwie i prawie

EFEKTY KSZTAŁCENIA

WIEDZA	Efekt kształcenia dla kursu	Efekt kształcenia dla kierunku
	W1 Posiada uszczegółowioną wiedzę o modelach ustrojowych: prezydenckim, parlamentarno-gabinetowym, mieszanych (semiprezydenckim, kanclerskim), komitetowym , ich implementacji w systemach konstytucyjnych wybranych państw W2 Zna i umie porównywać instytucje charakterystyczne dla systemów	K_W02, K_W04 K_W02, K_W01

	politycznych, w tym systemów organów państwa (parlamenty, rządy, głowy państw, sądownictwo, w tym w3 sądownictwo konstytucyjne i procedury orzekania o odpowiedzialności konstytucyjnej) W4 Rozumie historyczne, kulturowe, społeczne i gospodarcze determinanty współczesnych systemów politycznych Posiada minimum wiedzy o podziałach socjopolitycznych i scenie politycznej wybranych państw	K_W02, K_W04 K_W02, K_W04
--	---	---

UMIEJĘTNOŚCI	Efekt kształcenia dla kursu	Efekt kształcenia dla kierunku
	U1 Swobodnie operuje terminologią z zakresu kursu	K_U01
	U2Potrafi scharakteryzować zasadę podziału władzy w odniesieniu do wybranych państw oraz kompetencje poszczególnych organów	K_U01, K_U02
	U3Potrafi dokonać analizy porównawczej rozwiązań konstytucyjnych w wybranych krajach	K_U03
	U4Wykorzystuje wiedzę dotyczącą historii do rozumienia i prezentacji wybranego systemu politycznego	K_U01, K_U03

KOMPETENCJE SPOŁECZNE	Efekt kształcenia dla kursu	Efekt kształcenia dla kierunku
	Jest przygotowany do krytycznego k1ocenia materiałów źródłowych, referowania zawartych w nich treści o artykułowania własnych poglądów	K_K01; K_04
	K2Potrafi aktualizować wiedzę dotyczącą systemów politycznych, rozumie potrzebę stałego uzupełniania wiedzy	K_K01
	K3Samodzielnie, terminowo realizuje założony cel naukowy	K_K02, K_K03

Studia stacjonarne

ORGANIZACJA							
FORMA ZAJĘĆ	WYKŁAD (W)	ZAJĘCIA W GRUPACH					
		A	K	L	S	P	EL
	30	30					

Studia niestacjonarne

ORGANIZACJA							
FORMA ZAJĘĆ	WYKŁAD (W)	ZAJĘCIA W GRUPACH					
		A	K	L	S	P	EL
	30	10					

OPIS METOD PROWADZONYCH ZAJĘĆ - studia stacjonarne

Wykład

Wykład konwersatoryjny z wykorzystaniem prezentacji w PowerPoincie

Ćwiczenia

Indywidualne ustne referowanie tekstów z literatury przedmiotu

Zajęcia z wykorzystaniem różnych form dyskusji

Gra zespołowa – interpretacja materiału zawierającego schemat relacji władz w wybranym systemie, zgromadzonych samodzielnie wyników wyborów, diagramów prezentujących frakcje partyjne w parlamencie w wybranych przykładach państw

Zadania związane z analizą treści wybranych konstytucji i porównywaniem zawartych w nich rozwiązań

Projekt indywidualny związany z samodzielnym wyborem - prezentacja rozwiązań konstytucyjnych i problemów politycznych (społecznych, gospodarczych) w systemie wybranego państwa w oparciu o źródła bezpośrednie, literaturę przedmiotu oraz aktualizacje dokonywane przez eksplorację materiałów prasowych i zasobów internetowych

OPIS METOD PROWADZONYCH ZAJĘĆ – studia niestacjonarne

Wykład

Wykład konwersatoryjny z wykorzystaniem prezentacji w PowerPoincie

Ćwiczenia

Indywidualne ustne referowanie tekstów z literatury przedmiotu

Zajęcia z wykorzystaniem różnych form dyskusji

Gra zespołowa – interpretacja materiału zawierającego schemat relacji władz w wybranym systemie, zgromadzonych samodzielnie wyników wyborów, diagramów prezentujących frakcje partyjne w parlamencie w wybranych przykładach państw

Zadania związane z analizą treści wybranych konstytucji i porównywaniem zawartych w nich rozwiązań

Projekt indywidualny związany z samodzielnym wyborem - prezentacja rozwiązań konstytucyjnych i problemów politycznych (społecznych, gospodarczych) w systemie wybranego państwa w oparciu o źródła bezpośrednie, literaturę przedmiotu oraz aktualizacje dokonywane przez eksplorację materiałów prasowych i zasobów internetowych.

FORMY SPRAWDZANIA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA – studia stacjonarne

	E-learning	Gry dydaktyczne	Ćwiczenia w szkole	Zajęcia terenowe	Praca laboratoryjna	Projekt indywidualny	Projekt grupowy	Udział w dyskusji	Referat	Praca pisemna (esej)	Egzamin ustny	Egzamin pisemny	Inne
w1		x						x			x		
w2		x						x			x		
w3										x	x		
w4										x			
u1								x					
u2								x					
u3											x		
u4		x									x		
k1								x			x		
k2		x						x			x		
k3										x	x		

FORMY SPRAWDZANIA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA – studia niestacjonarne

	E-learning	Gry dydaktyczne	Ćwiczenia w szkole	Zajęcia terenowe	Praca laboratoryjna	Projekt indywidualny	Projekt grupowy	Udział w dyskusji	Referat	Praca pisemna (esej)	Egzamin ustny	Egzamin pisemny	Inne
w1								x				x	
w2								x				x	
w3										x		x	
w4										x			
u1								x					
u2								x					
u3											x		
u4											x		
k1								x				x	
k2								x				x	
k3										x		x	

OCENA	Na ocenę z ćwiczeń składają się - Obecność na zajęciach - Punktowana aktywność w dyskusji - Udział w zadaniach zespołowych - Prace pisemne z analizy porównawczej rozwiązań ustrojowych Ocena bardzo dobra z ćwiczeń to 10 pkt dodatkowych do egzaminu Egzamin ustny: 1. rozumienie i wiedzę z zakresu modelowych rozwiązań ustrojowych i instytucji politycznych w systemach USA, W. Brytanii, Włoch, RFN, Francji, Szwajcarii – test wyboru – 30 pkt 2. Znajomość terminologii – pytania otwarte – 15 pkt. 3. Umiejętność porównania wybranych rozwiązań – 5 pkt 4. Umiejętność interpretacji materiału prasowego – 10 pkt Bdb – 60-52 pkt; db + - 51-50 pkt; db – 49-41 pkt; dst + - 40-39 pkt.; dst - 38-31 pkt.
-------	--

UWAGI	Ocena z ćwiczeń db + i niższe nie kwalifikują do przyznania punktów do egzaminu Przepisanie oceny z kursu o tej samej nazwie tylko pod warunkiem ekwiwalentnej liczby godzin CNPS i liczby punktów ECTS oraz co najmniej oceny db
-------	---

TREŚCI MERYTORYCZNE (wykaz tematów)	
1. Pojęcia: system polityczny, ustrój polityczny, organizacja polityczna społeczeństwa, przestrzeń społeczna i areny. System polityczny w ujęciu instytucjonalnym, relacjonalnym i funkcjonalnym. Historyczne uwarunkowanie ewolucji ustrojów państwowych, geneza wybranych instytucji politycznych. Współczesne źródła prawa konstytucyjnego.	

2. Determinanty systemów politycznych. Forma państwa a system polityczny. System partyjny a system polityczny. Typy reżimów politycznych. Zasady demokracji. Podział systemów ze względu na zasadę koncentracji lub podziału władzy.
3. Charakterystyka reżimu (systemu) parlamentowo-gabinetowego (Wielka Brytania, Włochy).
4. Charakterystyka reżimu (systemu) prezydenckiego (USA)
5. Systemy mieszane – reżim semiprezydencki (Francja V Republiki), model kanclerski (Niemcy)
6. Typy demokracji – pluralizm rozwiązań. Demokracja westminsterska a konsensualna. Konsensualizm a praktyka polityczna – system komitetowy (Szwajcaria)
7. Zagadnienia decentralizacji współczesnych państw. Federalizm jako teoria i praktyka demokratycznej decentralizacji. Model federalizmu w USA i w państwach europejskich. Socjopolityczny kontekst federalizmu belgijskiego. Funkcjonowanie regionów autonomicznych – przykład hiszpański.
8. Arena parlamentarna. Parlamente – bikameralizm i unikameralizm, struktury wewnętrzne, funkcje parlamentów. Współczesne uwarunkowania składu parlamentu, status deputowanego.
9. Mechanizmy decyzyjne w demokratycznych systemach politycznych. Przebieg procesów legislacyjnych. Lobbying we współczesnych parlamentach.
10. Rola i znaczenie opozycji politycznej w demokratycznych systemach politycznych. Konstytucyjne warunki działania opozycji. Rywalizacja międzypartyjna w parlamencie i poza parlamentem.
11. Arena rządowa. Rząd w systemie parlamentarno-gabinetowym, prezydenckim i semiprezydenckim – tworzenie i utrzymanie koalicji gabinetowych, współczesne koalicje gabinetowe w państwach Europy Zachodniej. Struktury rządów i funkcje. Determinanty pozycji premiera w gabinecie. Zagadnienia odpowiedzialności politycznej. Arena administracyjna. Modele administracji publicznej. Rola administracji w systemie politycznym. Zagadnienie neutralności politycznej urzędników.
12. Arena korporacyjna. Państwo a grupy interesów. Rodzaje grup interesów. Związki zawodowe, organizacje pracodawców w procesie politycznym. Polityka przetargów industrialnych (paradygmat korporacyjny a pluralistyczny).
13. Instytucja głowy państwa. Współczesne monarchie –wybrane przykłady, tradycyjne i funkcjonalne uzasadnienie monarchii. Pozycja ustrojowa prezydenta w różnych systemach politycznych, a mechanizmy odpowiedzialności konstytucyjnej. Partycypacja głowy państwa w procesie legislacyjnym. Zagadnienia kohabitacji.
14. Sądownictwo konstytucyjne – model europejski i model amerykański. Organizacja sądownictwa konstytucyjnego. Formy kontroli. Polityka orzecznictwa sądów konstytucyjnych.
15. Obywatelska kontrola procesu politycznego. Instytucja ombudsmana w wybranych państwach europejskich (model skandynawski a inne rozwiązania). Inne formy obywatelskiej aktywności lub obywatelskiego nieposłuszeństwa.
16. Procesy demokratyzacji państw Europy Środkowej i Wschodniej w perspektywie historyczno-porównawczej (Rosja, Ukraina, Czechy, Słowacja, Węgry, Rumunia i Bułgaria, republiki nadbałtyckie). Konflikty socjopolityczne. Wzorce rywalizacji. Systemy wyborcze. Wzajemne stosunki między władzą ustawodawczą a wykonawczą – analiza rozwiązań konstytucyjnych i praktyki politycznej.
17. Współczesne modele państw autorytarnych. Ideologiczne i polityczne przesłanki

autorytaryzmu. Paternalistyczne systemy polityczne. Dyktatury wojskowe. Teokratyczne systemy polityczne. Problemy modernizacji ekonomicznej.

18. Ostatnie przyczółki totalitaryzmu – model ustrojowy i praktyka polityczna w Korei Północnej lub na Kubie. System polityczny a kultura polityczna. Uwarunkowania zmiany systemowej.

WYKAZ LITERATURY PODSTAWOWEJ

A. Antoszewski, R. Herbut, Systemy polityczne współczesnej Europy, Warszawa 2006
 P. Sarnecki, Ustroje konstytucyjne państw współczesnych, Warszawa 2013 lub
 M. Żmigrodzki, B. Dziemidok-Olszewska, Współczesne systemy polityczne, Warszawa 2013
 Ustrój Unii Europejskiej i ustroje państw członkowskich, p. red. P. Sarneckiego, Warszawa 2007

WYKAZ LITERATURY UZUPEŁNIAJĄCEJ

M. Gulczyński, Panorama systemów politycznych świata, Warszawa 2004
 Systemy polityczne państw Europy Środkowej i Wschodniej : pod red. Marka Barańskiego, Katowice 2005
 A. Ławniczak, Ustroje polityczne państw latynoamerykańskich, Wrocław 2008
 S. Kitab, Wybrane zagadnienia klasycznego ustroju politycznego w islamie, Bydgoszcz 2004
 D. M. Olson, Demokratyczne instytucje legislacyjne, Warszawa 1998
 E. Zieliński, I. Bokszański, Rządy w państwach Europy, t. I, II, III, Warszawa 2003, 2005, 2006
 M. Musiał-Karg, Referendum w państwach europejskich, Toruń 2008
 Opozycja parlamentarna, p. red. E. Zwierzchowskiego, Warszawa 2000
 Negocjacje: droga do paktu społecznego. Doświadczenia, treść, partnerzy, formy, Warszawa 1995
 Systemy polityczne wybranych państw Bliskiego Wschodu, p. red. K. Czajkowskiej, A. Diawoł-Sitko, Warszawa 2012
 Systemy rządów w perspektywie porównawczej, p. red. J. Szymanka, Warszawa 2015

Serie:

Konstytucje : Wydawnictwo Sejmowe

Systemy konstytucyjne wybranych państw : Wydawnictwo Sejmowe

Historia państw świata w XX wieku : Wydawnictwo Trio

Studia stacjonarne

Bilans godzinowy zgodny z CNPS (Całkowity Nakład Pracy Studenta)

Ilość godzin zajęć w kontakcie z prowadzącymi	Wykład	30
	Konwersatorium (ćwiczenia, laboratorium itd.)	30
	Konsultacje indywidualne	1
	Uczestnictwo w egzaminie/zaliczeniu	4
Ilość godzin pracy studenta bez kontaktu z prowadzącymi	Lektura w ramach przygotowania do zajęć	30
	Przygotowanie krótkiej pracy pisemnej lub referatu po zapoznaniu się z niezbędną literaturą przedmiotu	15
	Przygotowanie projektu lub prezentacji na podany temat (praca w grupie)	

	Przygotowanie do egzaminu	15
Ogółem bilans czasu pracy		125
Ilość punktów ECTS w zależności od przyjętego przelicznika		5

Studia niestacjonarne

Bilans godzinowy zgodny z CNPS (Całkowity Nakład Pracy Studenta)		
Ilość godzin zajęć w kontakcie z prowadzącymi	Wykład	30
	Konwersatorium (ćwiczenia, laboratorium itd.)	10
	Konsultacje indywidualne	3
	Uczestnictwo w egzaminie/zaliczeniu	2
Ilość godzin pracy studenta bez kontaktu z prowadzącymi	Lektura w ramach przygotowania do zajęć	35
	Przygotowanie krótkiej pracy pisemnej lub referatu po zapoznaniu się z niezbędną literaturą przedmiotu	20
	Przygotowanie projektu lub prezentacji na podany temat (praca w grupie)	
	Przygotowanie do egzaminu	25
Ogółem bilans czasu pracy		125
Ilość punktów ECTS w zależności od przyjętego przelicznika		5